

Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, katedra anglického jazyka a literatury
POSUDEK VEDOUCÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

AUTORKA: **Bc. Pavlína Stelzerová**

VEDOUCÍ PRÁCE: **Mgr. Barbora Müller Dočkalová**

OPONENTKA: **PhDr. Klára Matuchová, Ph.D.**

NÁZEV PRÁCE: **TEACHING DIFFERENCES BETWEEN BRITISH AND AMERICAN ENGLISH
IN LOWER-SECONDARY EFL CLASSES**

Diplomová práce Pavlína Stelzerové se zabývá tématem, které u nás není ve větší míře zpracováno: vyučováním rozdílů mezi britskou a americkou angličtinou na druhém stupni základní školy. Převážná většina učebních materiálů distribuovaných v České republice volí jako hlavní variantu jazyka angličtinu britskou. Naproti tomu se čeští teenageři stále více dostávají prostřednictvím médií do kontaktu s americkou angličtinou. Rozdíly mezi oběma variantami jsou však jen zřídka systematicky vyučovány. Pavlína Stelzerová přináší ve své práci podrobnější vhled do této problematiky a navrhuje vlastní doplňkové výukové materiály pro druhý stupeň základní školy, které mohou pomoci zvýšit informovanost žáků o rozdílech mezi oběma variantami a rozšířit jejich znalosti v oblasti slovní zásoby.

V úvodu představuje autorka nejprve důvody podporující vědomé seznamování žáků s odlišnostmi britské a americké angličtiny. Jsou jimi například větší počet rodilých mluvčích americké angličtiny a rostoucí vliv této varianty ve světě, zájem žáků o obě varianty zjištěný na základě průzkumů, či důležitost povědomí žáků o tom, kterou variantu vůbec používají a jaké jiné varianty existují. Tento argument je podpořen i výsledkem autorčina dřívějšího výzkumu, jehož výsledky prezentovala ve své bakalářské práci s názvem *Selected Differences between British and American English for Learners*. Následuje informace o některých dostupných názorech na to, jak by se rozdíly mezi jednotlivými variantami měly vyučovat. Učitel by například neměl požadovat na žácích aktivní zvládnutí obou variant, žáci by měli aktivně zvládnout variantu jednu a druhou ovládat pasivně.

V teoretické části se již práce zaměřuje na slovní zásobu jako konkrétní oblast rozdílů mezi britskou a americkou angličtinou. S cílem postavit své původní výukové materiály na pevném teoretickém základě a docílit co nejvyšší účinnosti poskytuje autorka nejprve stručný přehled vybraných současných přístupů k výuce slovní zásoby. Poté podává podrobnější informace o přístupech k vyučování rozdílů mezi různými variantami angličtiny zastoupených v odborné literatuře. Dále pak předkládá výsledky vlastní analýzy učebnic, které jsou v České republice na druhém stupni základní školy často používány, a přidává přehled o výskytu daného obsahu v literárních textech a v internetových zdrojích. Z analýzy učebnic vyplývá, že systematická výuka rozdílů mezi britskou a americkou angličtinou je u nás spíše výjimkou.

V praktické části předkládá autorka návrh vlastních pracovních listů a dalších materiálů, které umožňují učitelům seznámit své žáky s vybranými rozdíly mezi britskou a americkou angličtinou. Soubor původních materiálů obsahuje také metodické pokyny pro učitele. Autorka nejprve objasňuje skladbu těchto materiálů s odkazy na teoretickou část práce a poté již popisuje empirický výzkum na základních školách, jehož se zúčastnilo 5 učitelů a 68

žáků. Autorčiny materiály byly testovány v praxi a následně evaluovány. Cílem výzkumu bylo ověřit autorčinu hypotézu, že základním rozdílem mezi britskou a americkou angličtinou ve slovní zásobě může být v běžných hodinách věnována pozornost systematicky, pravidelně a efektivně a že taková činnost bude žáky i učiteli vnímána jako přínosná. Dalším záměrem bylo získat od žáků i učitelů zpětnou vazbu na konkrétní aktivity za účelem jejich dalšího zlepšování.

Diplomová práce je vypracována velmi pečlivě a prokazuje hluboký zájem autorky o zvolené téma. Teoretická a praktická část na sebe výborně navazují, neboť teoretická část je přímo pojímána jako souhrn východisek pro tvorbu autorčiných originálních materiálů, o jejichž tvorbě a testování pojednává část praktická. Autorka pracuje se zahraniční i domácí literaturou, usiluje o důkladné zmapování zvolené oblasti zkoumání a o nalezení co nejvíce zdrojů, neomezuje se na evropský kontext. Teoretická část obsahuje velké množství poznatků různého charakteru, které mohou být pro výuku daného obsahu podstatné. Na závěr teoretické části by tedy bylo vhodné shrnout principy, které autorka na základě studia literatury i svých zkušeností považuje za klíčové a které nejvíce ovlivnily tvorbu jejich původních materiálů.

Značné úsilí věnuje autorka analýze učebnic. Z práce však není zřejmé, jak učebnice pro svou analýzu vybírala, které díly zmíněných řad analyzovala a zda se vždy věnovala všem komponentům učebnice, tedy i cvičebnicím, příručkám pro učitele a doplňkovým materiálům. Při obhajobě by tedy autorka mohla tyto informace doplnit.

Těžištěm práce je část praktická. Autorkou vytvořené materiály jsou nápadité, vhodné pro danou věkovou skupinu, humorné, vizuálně atraktivní a skutečně splňují přísná kritéria, která si autorka sama vytyčila – například se žáci s jedním slovem setkají v několika různých kontextech, navržené činnosti dávají prostor pro zapojení emocí apod. V některých případech je práce se slovíčky rozdělena na více kratších „dávek“ do více vyučovacích jednotek, aby byla dodržena časová nenáročnost.

Stejně dobře je připraven výzkum účinnosti materiálů a postojů žáků a učitelů vůči nim. Výzkum je v kontextu požadavků diplomové práce poměrně rozsáhlý: kombinuje prvky kvalitativního i kvantitativního charakteru, pracuje se třemi různými typy dat a probíhal v rozmezí více než jednoho měsíce. Autorka také velmi dobře pojmenovává předpokládané nedostatky svého výzkumu, například možnost, že respondenti znali některé americké výrazy již před setkáním s jejími materiály. Vzhledem k nevhodnosti zatěžovat učitele a studenty ještě dalším (předběžným) testováním se autorka snažila předchozí znalosti žáků zjistit alespoň orientačně při rozhovorech s učiteli. V praktické části autorka dále vynikajícím způsobem objasňuje strukturu dotazníků a položených rozhovorů a vysvětluje položky v nich obsažené. Ocenit lze také skutečnost, že v dotaznících klade žákům otevřené doplňující otázky, které při interpretaci dat umožňují lepší porozumění zvoleným odpovědím. Data jsou pečlivě zpracována a dostatečně využita. Autorka například přehledně porovnává odpovědi učitelů a žáků. Praktická část je podepřena precizními grafy. Velký přínos autorčiny aktivity ve zvolené oblasti je pak samotný výsledek výzkumu, který je velmi příznivý. Většina žáků i učitelů považovala výuku rozdílů mezi dvěma variantami angličtiny za důležitou a hodnotila autorčiny materiály velmi pozitivně. Mnoho žáků prokázalo i po měsíci dobrou znalost amerických slov.

Práci lze vytknout drobné formální nedostatky. Z jazykového hlediska se objevují drobné chyby v používání členů (např. na str. 7 „learning language“ a „the British English“), nesprávný pořádek slov ve větě (např. na str. 11 „there has been recently a change“ či na str. 19 „Especially contributive have been found his principles...“), chyby v interpunkci (např. chybné oddělení vytýkací konstrukce čárkou na str. 14 nebo nadbytečná čárka ve spojení „it is understood as vital, to inform...“ na str. 20), nesoulad v čísle (na str. 14 „its topic and the area of interest has been briefly overviewed“), záměna slova *should* za *shall* (např. na str. 56) a další (např. na str. 27 se objevuje nesprávný termín „gaps-filling“). Místy se vyskytují nejasné formulace (např. těžko srozumitelná věta „Initially, the vocabulary items, which wanted be taught, were chosen.“ na str. 30 nebo neúplná věta v posledním odstavci str. 38). V teoretické části psané složitějším jazykem není vždy snadná orientace ve sledu autorčiných argumentů, např. na str. 12 v kapitole 1.2. V praktické části se při popisu autorčina výzkumu objevuje nekonzistentní používání času, místy se zde hovoří o již proběhlém výzkumu, jako by měl teprve proběhnout (např. na straně 30 „the original materials are to be used“), což může být matoucí.

Přes uvedené nepřesnosti je však práce psána velmi dobrou angličtinou. Nad drobnými nedostatky navíc vysoce převažují klady práce. Povědomí o různých variantách anglického jazyka je součástí komunikační kompetence a zaslouží si tedy jistě na základních školách více pozornosti. Učitelům, kteří toto stanovisko sdílejí, mohou autorkou vytvořené a ověřené materiály výrazně usnadnit a navíc zpříjemnit práci. Diplomová práce je jednoznačně přínosná a splňuje všechny věcné i formální požadavky. Navrhuji výslednou známku **výborně**.

V Praze, 12. 5. 2014

Mgr. Barbora Müller Dočkalová